

Περιεχόμενα

1. Η ΚΥΠΡΟΣ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 20/01/2013 σελ. 17

1. Η ΚΥΠΡΟΣ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 20/01/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 20/01/2013

Σελίδα: 17

Η Κύπρος μοιάζει με την Ιρλανδία

Του ΓΚΙΚΑ Α. ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗ*

Η πορεία της κυπριακής οικονομίας σήμερα αναδεικνύεται μια ακόμα παράπλευρη απώλεια της ελληνικής κρίσης. Η Κύπρος, όμως, μπορεί να επανέλθει σε υγιείς ρυθμούς ανάπτυξης πιο εύκολα από την Ελλάδα. Ενόψει της υπογραφής του δικού της Μνημονίου, δεν βρίσκεται στην ίδια δυσχερή θέση που βρέθηκε η Ελλάδα το 2010, όταν υπέγραψε το πρώτο της Μνημόνιο, ούτε κουβαλάει τόσο μεγάλες διαρθρωτικές και δημοσιονομικές ανισορροπίες δεκαετιών. Απεναντίας, η περίπτωση της μοιάζει περισσότερο με την περίπτωση της Ιρλανδίας, αφού είναι και αυτή μια ανοικτή και φορολογικά ανταγωνιστική οικονομία και η κύρια πηγή της κρίσης της προέρχεται από τον τραπεζικό τομέα. Και γνωρίζουμε ότι η Ιρλανδία, δύο χρόνια μετά το Μνημόνιο και παρά το τεράστιο δημόσιο χρέος που κληρονόμησε από τη στήριξη που προσέφερε στις εγκώριες τράπεζες, έχει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και η πρόσβαση της στις αγορές εξομαλύνεται.

Η κυπριακή οικονομία απέφυγε τη διεθνή κρίση με ελάχιστες απώλειες, αφού μόνον το 2009 είχε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης -1,9%. Το 2010 ανέκαμψε με ρυθμό 1,3%, αλλά από το 2011 άρχισε να επηρεάζεται από την ελληνική κρίση, ενώ το ατύχημα στη ναυτική βάση επέτεινε την πτώση. Ο ρυθμός ανάπτυξης μειώθηκε στο 0,5%, μεταβλήθηκε το 2012 σε ύφεση -2,4%, που αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω το 2013.

Η ελληνική κρίση επηρέασε άμεσα τις κυπριακές τράπεζες. Μόνον από την κατοχή ελληνικών ομολόγων έχασαν περίπου 4,5 δισ. ευρώ, ένα μέγεθος που ισοδυναμεί με το ένα τέταρτο του κυπριακού ΑΕΠ. Επίσης, τα δάνεια των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα ανέρχονται

σε περίπου 22 δισ. ευρώ, ένα μέγεθος υψηλότερο του κυπριακού ΑΕΠ. Ενα μεγάλο ποσοστό των δανείων αυτών είναι ήδη προβληματικό, δηλαδή δεν εξυπηρετείται στους πρώτους τρεις μήνες. Οι κυπριακές τράπεζες θα χρειαστούν, συνεπώς, ανακεφαλαιοποίηση σημαντικού ύψους, η οποία μπορεί να φτάσει σε ακραία σενάρια ακόμα και τα 9 ή και 10 δισ. ευρώ, ενώ τα τελικά στοιχεία αναμένονται από τη νέα αξιολόγηση και υπό το πρίσμα της σταθε-

Όπως και στην περίπτωση της Ιρλανδίας, είναι σημαντικό η Κύπρος να διατηρήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματά που έχει σε θέματα φορολογίας και προσέλκυσης ξένων επιχειρήσεων.

ροποίησης της Ευρωζώνης. Πάντως, η ανάγκη για νέα κεφάλαια, σε συνδυασμό με τα μελλοντικά ελλείμματα του δημόσιου τομέα, αναμένεται να αυξήσει σημαντικά το δημόσιο χρέος στο μέλλον. Έτσι, το χρέος, που στο τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2012 ανερχόταν σε 14,9 δισ. ευρώ ή 83,3% του ΑΕΠ, αρκετά μικρότερο του μέσου όρου της Ευρωζώνης, τώρα αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά, όπως έγινε και στην περίπτωση της Ιρλανδίας, όταν οι Ιρλανδοί έσπευσαν να κρατικοποιήσουν τις τραπεζικές απώλειες. Όπως και στην Ιρλανδία, θα αποτελεί δαμόκλειο σπάθην για την κυπριακή οικονομία στο μέλλον.

Πέραν της έκθεσης των τραπεζών της Κύπρου στην ελληνική οικονομία, μια λιγότερο εμφανής επιδεί-

νωση τα τελευταία τέσσερα χρόνια ήταν αυτή του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης, το οποίο από πλεόνασμα το 2007 και 2008 μεταβλήθηκε σε έλλειμμα από το 2009 και μετά (6,0% του ΑΕΠ το 2009, 5,3% το 2010, 6,0% το 2011 και 5,2% το 2012). Αιτίες της δημοσιονομικής επιδείνωσης ήταν οι αυξήσεις στις κοινωνικές μεταβιβάσεις, τα μέτρα τόνωσης της οικονομίας λόγω της οικονομικής ύφεσης του 2009, το υψηλότερο κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, καθώς και τα μειωμένα φορολογικά έσοδα από την πτώση των ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης και τη σημαντική επιδείνωση της οικοδομικής δραστηριότητας σε σχέση με την περασμένη δεκαετία.

Η κατάληξη της τρέχουσας διαπραγμάτευσης του κυπριακού Μνημονίου φαίνεται να μετατίθεται για μετά τις κυπριακές προεδρικές εκλογές. Τα κύρια πολιτικά κόμματα συμφωνούν στον κορμό του προσχεδίου του Μνημονίου, που επικεντρώνεται σε τρεις τομείς: σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, σταδιακή δημοσιονομική εξυγίανση με πρωτογενές πλεόνασμα 4% του ΑΕΠ το 2016, ώστε το χρέος να γίνεται βιώσιμο, και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ανάλογες αλλά λιγότερο απαιτητικές από τις αντίστοιχες ελληνικές. Τα κόμματα διαφοροποιούνται μόνον αναφορικά με τη σχετική βαρύτητα των επιμέρους πολιτικών, π. χ. τον τρόπο συρρίκνωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, αν θα γίνουν ιδιωτικοποιήσεις κ. λπ. Η διαπραγμάτευση κρατάει πάνω από ένα εξάμηνο, χρόνος ικανός ώστε να έχει επιτευχθεί μια σημαντική πολιτική σύγκλιση για τους περισσότερους όρους του Μνημονίου. Έτσι, ιδιαίτερα και μετά τις εκλογές του Φεβρουαρίου, το Μνημόνιο θα είναι «κυπριακής ιδιοκτησίας», δηλαδή θα

το έχει ενστερνιστεί η πλειοψηφία των Κυπρίων πολιτών. Μελέτες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου δείχνουν ότι τα επιτυχή Μνημόνια έχουν κοινό χαρακτηριστικό την αποδοχή των προγραμμάτων τους από τους πολίτες. Αυτό η Κύπρος το επιτυγχάνει.

Στις επιμέρους λεπτομέρειες του τελικού Μνημονίου, είναι σημαντικό η κυπριακή πλευρά να επιτύχει μια ευελιξία στους δημοσιονομικούς και πιθανόν διαρθρωτικούς στόχους, οι οποίοι θα πρέπει να μεταβάλλονται -να υπάρχουν προβλέψεις για ελάφρυνση των όρων ή άλλες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες- αν η οικονομία δεχτεί εξωτερικές αρνητικές επιδράσεις, κάτι που το κατάφερε η Ελλάδα μόνο στο δεύτερο και το τρίτο Μνημόνιο, από τον Φεβρουάριο 2012.

Όπως και στην περίπτωση της Ιρλανδίας, είναι σημαντικό η Κύπρος να διατηρήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματά που έχει σε θέματα φορολογίας και προσέλκυσης ξένων επιχειρήσεων.

Η κυπριακή οικονομία είναι μια ανοικτή οικονομία που βασίζεται στον τουρισμό, τον τομέα των ακινήτων και κυρίως τις υπηρεσίες, πολλές από τις οποίες ανήκουν στον χρηματοοικονομικό χώρο, ο οποίος πλάττεται. Η ανακάλυψη φυσικού αερίου δίνει μια πρόσθετη σιγουριά για το μέλλον, αφού αποτελεί παρακαταθήκη για πιθανή μελλοντική επαναγορά του δημόσιου χρέους, καθισυζώντας έτσι τους αγοραστές και δίνοντας μια πρόσθετη προοπτική πτώσης των spreads και επιπλέον στις αγορές.

* Ο κ. Γκίκας Α. Χαρδούβελης (www.hardouvelis.gr) είναι καθηγητής στο Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς.